

MARCEL DUCHAMP, A L'ESQUERRA, ACOMPANYAT DE JACQUES VILLON I RAYMOND DUCHAMP-VILLON L'ANY 1913. WIKIMEDIA COMMONS

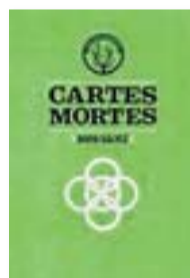
L'espai és cúbic i no pas pla

SIMONA SKRABEC

El llibre de David Gálvez aconsegueix realitzar el somni de tot lector: relligar les impressions generals, ocurrències instantànies i emocions fugisseres provocades pels llibres dels altres amb la pròpia vida i fer de tot aquest garbuix un relat coherent. Obrir *Cartes mortes* (Males Herbes) és com entrar a la casa d'uns coneguts i anar escoltant les converses que van saltant amb tota naturalitat d'un tema a l'altre, l'estona passa

agradablement i és fàcil oblidar que a fora ja s'ha fet fosc.

Cartes mortes és un llibre fet a base d'una recopilació d'escrits personals que s'encavalquen i sobreposen, però cap carta arriba al punt final, ni tan sols l'última ratlla del llibre clou res, a sota de les salutacions formals no hi ha mai cap firma. Som davant d'uns testimonis que es neguen a callar, davant d'un material d'arxiu que no vol pas ser arxivat. Tot el que està inclòs en aquest recull són, doncs, els "missatges de vida" i no els papers oblidats, com adverteix l'autor a la primera pàgina.

CARTES MORTES

DAVID GÁLVEZ
MALES HERBES
192 PÀG./12,95 €

Els llibres, sabeu, no es poden cremar. A partir del moment que un text hagi estat llegit per algú, cap foc no el pot destruir. Perquè els lectors tenen memòria i tenen veu. I encara que l'original s'hagi convertit en cendra o pols, el record, per vague i inconsistent que sigui, queda dipositat en els seus lectors (en uns lectors que no només llegeixen, sinó que també escriuen sobre el que han llegit). Les lletres es propaguen a través d'aquest corrent viu, d'una memòria íntima, personal, en el fons intransferible. Els llibres no s'imprimeixen per ser venuts i com-

prats, sinó per ser llegits. Les lletres es propaguen com d'una persona concreta a l'altra, la literatura es ramifica i es transvasa constantment. Cada frase s'esberla en mil bocins i cadascun d'aquests trossets, d'aquestes il·luminacions sobtades, podria donar vida a tot un llibre nou.

Entusiasme lector

Sabem que la literatura és aquesta mena de xarxa electrificada on en qualsevol moment es poden produir curtcircuits i guspises, però com explicar-ho? De quina manera fer visible la fascinació de la qual cap lector veritable es pot escapar? David Gálvez ha trobat la manera de transmetre el seu entusiasme. Però el mosaic d'escrits inacabats –aquesta eina tan precisa que l'autor de *Cartes mortes* construeix per al seu propòsit– no seria res més que un exercici estèril si no fos per les reflexions que bateguen enmig d'aquest xivarri de veus que no callen mai. Gálvez parla certament per la boca dels altres, però allò que diu no pertany ni a Kafka ni a Hitler ni a Cortázar ni a Artaud, sinó que *Cartes mortes* es construeix amb els bocins d'escrits recordats i d'anècdotes llegides, no només amb una història pròpia, sinó directament amb una singular visió del món.

El món de David Gálvez no és pas pla. El seu món no es podria representar en cap mapa. Les fronteres aquí no serveixen per dividir els països, pintant-los de colors diferents sobre el paper. Les carreteres connecten una ciutat amb l'altra, però les xarxes de connexió aquí sempre arriben a un punt on el mapa del tresor es fa indesxifrable. Com explica Gálvez en una de les anècdotes més boniques del llibre, els seus camins s'endinsen en el bosc, s'aturen davant d'un avenc càrstic i llavors cal avançar per sota terra, en un descens vertical, com un espeleòleg que no sap què li espera en la foscor. Per cada descoberta, l'investigador arisca el seu propi cos. L'espai que habitem és cúbic, les nostres vides no caben en cap atles. I que sovint que ho oblidem! ♦♦

Les mascotes del rei Lear

XENIA DYAKONOVA

El mussol i el mixet: versions del light verse i del nonsense verse és un d'aquells llibres que farà les delícies tant del lector adult més gourmet com d'un nen, sobretot si encara no li han ensenyat a avorrir la poesia. El poeta i traductor Miquel Àngel Llauger (Palma, 1963) hi ha aplegat les seves recreacions de poemes d'Edward Lear, Lewis Carroll, Ogden Nash, T.S. Eliot i altres mestres del *nonsense verse*, un corrent únic en la tradició literària anglosaxona, a vegades proper a la poesia infantil: és la poesia de l'absurd feliç, del disbarat líric, fruit de l'aliança d'una imaginació enjogassada i un enginy verbal atrevit i provocador. Llauger també és un traductor atrevit amb molta inventiva, que no només adapta l'estructura dels originals a nous esquemes de mètrica i rima,

sinó que també canvia alguns dels noms, topònims o al·lusions a autors de llengua anglesa per d'altres que sonen més naturals en un poema en català.

A *Confessions per escriure sobre un pastís d'aniversari* d'Ogden Nash, hi ha uns versos que diuen: "Molta de gent sap més coses que jo/i porten registrades dins el crani/les fonts on beuen Riba i Verdaguier/i les propietats que té l'urani". En l'original, en lloc dels nostres clàssics hi surten Stein i Joyce. Aquests noms estrangers desafinarien enmig del llenguatge genuí i alhora col·loquial, gairebé de poble, que adopta el traductor; Riba i Verdaguier, en canvi, s'hi troben com el peix a l'aigua. Aquella dita francesa segons la qual les traduccions –com les dones– si són fidels, no són boniques, i si són boniques, no són fidels, ja és un lloc comú, però els traductors disposats a sacrificar la literalitat a favor de la bellesa, i capa-

EL MUSSOL I EL MIXET

DIVERSOS AUTORS
DOCUMENTA BALEAR
TRAD. MIQUEL ÀNGEL LLAUGER
86 PÀG./12 €

ços de crear una bellesa càlida i festiva en un poema traduït, són summament escassos. Llauger ho aconsegueix amb una desimboltura envejable, i els seus versos reproduïxen perfectament la melodia i l'humor dels originals, com si l'autor i el traductor fossin dos músics tocant la mateixa peça amb instruments diferents, no sempre a l'uníson però sense trencar mai l'harmonia.

El que dona títol al recull és el famós *The Owl and the Pussycat* d'Edward Lear, en què els dos enamorats són el mussol i el gat (tots dos de gènere indefinit: realment, què importa el gènere en el territori de l'absurd?) que festegen al so d'una serenata i es casen amb l'ajuda del porquet que els ven un anell i el gall dindi que oficia la cerimònia. És un poema tan estimat pels anglesos que fa dos anys, en el marc de la celebració del bicentenari de Lear, el dia del seu aniversari, el 12 de maig,

es va declarar el Dia Internacional del Mussol i el Gat. A la pàgina del Zoo de Newquay (comtat de Cornwall), impulsor del projecte, hi sortien preguntes curioses per a tots els participants de la festa: quin regal de noces els faríeu?, què cuinaríeu per al convidat?, ¿amb quines plantes imaginàries faríeu el ram de nuvis? Les plantes imaginàries eren una altra afició de Lear, que les dibuixava amb delit i els donava noms inclassificables: *Piggia wiggya pyramidalis*, per exemple, era una tija amb fulles a banda i banda, totes en forma de porquets. La traducció de poesia, si volem mantenir els jocs de paraules i sonoritats, ens obliga a fer empelts d'aquesta mena; però com que encara falta molt per al proper aniversari del casament del mussol i el mixet, celebrem, mentrestant, l'aparició d'aquest llibre –per cert, amb uns dibuixos molt bonics– i la inspiració fèrtil de Miquel Àngel Llauger. ♦♦